

Εργασία Εξαμήνου

Μέρος Β' – Δημιουργία Συντακτικού Αναλυτή με τη γεννήτρια BISON

Εισαγωγή

Ο ρόλος του συντακτικού αναλυτή – ΣΑ (syntax analyser) είναι να διαπιστώσει τη συντακτική ορθότητα των δομών του πηγαίου κώδικα βάσει της γραμματικής της γλώσσας. Η είσοδος στον συντακτικό αναλυτή -ΣΑ (parser) είναι μια ακολουθία από λεκτικές μονάδες (tokens), που παράγονται από τον [λεκτικό αναλυτή - ΛΑ \(lexical analyzer\)](#), μετά το διαχωρισμό και την αναγνώριση των λεξημάτων της συμβολοσειράς εισόδου. Οι λεκτικές μονάδες επιστρέφονται από τον ΛΑ μετά από συνεχή αιτήματα του ΣΑ κατά τη διάρκεια των ελέγχων που πραγματοποιεί.

Για να μπορέσετε να προχωρήσετε στην ανάπτυξη της 2^{ης} εργασίας θα πρέπει να έχετε αποκτήσει τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις για την **περιγραφή γραμματικών κανόνων** με τη σημειογραφία **EBNF** και για τον τρόπο λειτουργίας των **συντακτικών και σημασιολογικών αναλυτών** που έχουν διδαχθεί στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος και να βεβαιωθείτε ότι είστε σε θέση να περιγράψετε τους γραμματικούς κανόνες της γλώσσας του εργαστηρίου με τη σημειογραφία **EBNF**.

Για να βοηθηθείτε στη δημιουργία του συντακτικού αναλυτή μέσω της γεννήτριας BISON, μελετήστε το εγχειρίδιο [ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ BISON.pdf](#) που θα βρείτε μέσα στα ΕΓΓΡΑΦΑ στον κατάλογο 3-BISON στην πλατφόρμα Open Eclass και στη συνέχεια, για περισσότερες πληροφορίες μελετήστε το εγχειρίδιο [Οδηγός FLEX & BISON](#) που θα βρείτε στον ίδιο φάκελο.

Αφού ολοκληρώσετε την εργασία, θα πρέπει να είστε σε θέση να:

- σχεδιάζετε κανόνες παραγωγής με τη σημειογραφία EBNF για την περιγραφή της γραμματικής μιας γλώσσας προγραμματισμού
- γράφετε κώδικα bison για τη δημιουργία ανεξάρτητου συντακτικού αναλυτή με στοιχεία σημασιολογικής ανάλυσης
- προσαρμόζετε τους κώδικες flex και bison ώστε να συνεργάζονται μεταξύ τους για τη δημιουργία ολοκληρωμένου περιβάλλοντος ανάλυσης
- εμπλουτίζετε τη γραμματική μιας γλώσσας ώστε να αναγνωρίζει γνωστά προειδοποιητικά λεκτικά και σημασιολογικά λάθη

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να αποκτήσετε σχετική εμπειρία στην περιγραφή γραμματικών μέσω της σημειολογίας EBNF και ειδικότερα να εξοικειωθείτε με την ανάπτυξη συντακτικών. Για να αναπτύξετε τον συντακτικό σας αναλυτή χρησιμοποιήσετε τη γεννήτρια BISON ακολουθώντας τις αναρτημένες οδηγίες. Θα δοκιμάσουμε τους κώδικες που θα καταθέσετε χρησιμοποιώντας τον BISON που είναι εγκαταστημένος στο εργαστήριο, οπότε βεβαιωθείτε ότι οι λύσεις σας λειτουργούν σωστά στο περιβάλλον του εργαστηρίου πριν τις υποβάλλετε μέσω του εργαλείου των Εργασιών του open eClass.

Πριν προχωρήσετε στα επί μέρους ζητούμενα της εργασίας, πρέπει να περιγραφούν, με τη βοήθεια της EBNF σημειογραφίας, οι εκφράσεις (expressions) της γλώσσας, να δημιουργηθούν δηλαδή οι κανόνες παραγωγής της γραμματικής της.

ΜΕΡΟΣ Β-1: Ανάπτυξη κώδικα bison για δημιουργία ανεξάρτητου ΣΑ

Στο μέρος αυτό θα χρειαστεί κατ' αρχάς να ολοκληρώσετε τον πρότυπο ημιτελή κώδικα simple-bison-code.y μέσα από το συμπιεσμένο αρχείο με όνομα simple-bison-code.zip που θα βρείτε μέσα στον φάκελο [ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ](#) του φακέλου [4-Υλικό για Εργασίες](#). Ο πρότυπος κώδικας υλοποιεί τη συντακτική ανάλυση πηγαίου κώδικα της γλώσσας εργαστηρίου που περιέχει προσθέσεις ακέραιων αριθμών και μεταβλητών.

Το αρχείο που σας δίνεται, περιέχει έναν αριθμό από **"FILL ME"** τα οποία και πρέπει να αντικαταστήσετε με τον σωστό κώδικα bison προκειμένου να επιτύχετε την συντακτική ανάλυση κώδικα που περιέχει αναθέσεις απλών αριθμητικών εκφράσεων σε μεταβλητές. Αφού πραγματοποιήσετε όλες τις αντικαταστάσεις, δοκιμάστε την εκτέλεσή του αρχείου σας με τον συντακτικά ορθό πηγαίο κώδικα που θα εισάγετε μέσα στο αρχείο input.txt, συγκρίνετε τα αποτελέσματα της εκτέλεσης που θα βρίσκονται στο αρχείο output.txt με τα αναμενόμενα και προσπαθήστε να κατανοήσετε τη λειτουργία της γεννήτριας.

Αφού πετύχετε το παραπάνω ζητούμενο, **ολοκληρώσετε τον συντακτικό αναλυτή** σας ώστε να αναγνωρίζει όσες περισσότερες εκφράσεις της γλώσσας του εργαστηρίου μπορείτε. Φροντίστε επίσης απαραιτήτως να εισάγετε με ευανάγνωστο τρόπο τα δικά σας σχόλια στον κώδικα που θα δημιουργήσετε.

Για την περιγραφή της σύνταξης των εκφράσεων με την EBNF είναι αναγκαίο να γίνει σαφής ο όρος atom που αποτελεί συνήθως ένα από τα βασικότερα στοιχεία της δομής μιας έκφρασης. Τα atoms δεν αποτελούν λεκτικές μονάδες αλλά απλά μέρος της σύνταξης των εκφράσεων (ρητά δηλωμένες συμβολοσειρές), δηλαδή αναγνωρίζονται απευθείας από τον συντακτικό αναλυτή χωρίς αυτός να ζητήσει τη βοήθεια του λεκτικού αναλυτή, π.χ. στην έκφραση:

```
expr: ID "+" NUM
```

το expr θεωρείται μη-τερματικός όρος, τα ID και NUM tokens και το "+" θεωρείται atom.

Φροντίστε να ελέγξετε εξαντλητικά τον ΣΑ που θα δημιουργηθεί, χρησιμοποιώντας ως είσοδο έναν δικό σας πηγαίο κώδικα ως αρχείο εισόδου που θα περιέχει και σωστές αλλά και λανθασμένες εκφράσεις της γλώσσας. Όταν μια έκφραση αναγνωρίζεται να εμφανίζεται στο αρχείο εξόδου αριθμημένη.

Αναρτήστε έγκαιρα τον ολοκληρωμένο κώδικά σας, σωστά σχολιασμένο για να γίνεται κατανοητός, μαζί με τα αποτελέσματα των ελέγχων σας. Η κατάθεσή σας θα είναι ένα συμπιεσμένο αρχείο ZIP με όνομα που θα αρχίζει με τον κωδικό της ομάδας υποχρεωτικά και που θα περιλαμβάνει τα παρακάτω:

1. Το αρχείο για τη δημιουργία του συντακτικού αναλυτή (ολοκληρωμένος κώδικας bison)
2. Συνοδευτικά αρχεία εισόδου - εξόδου (input.txt - output.txt) που θα περιλαμβάνουν αρκετές περιπτώσεις αναγνώρισης για όλες τις δομές της γλώσσας καθώς και περιπτώσεις μη έγκυρων δομών τις οποίες ο ΣΑ θα πρέπει να αντιμετωπίζει με τη μέθοδο του πανικού
3. Ένα Makefile που θα επιτρέπει την αυτόματη μεταγλώττιση και εκτέλεση του κώδικά σας, όπως αυτό που παρέχεται στον πρότυπο κώδικα που κατεβάσατε
4. Το τεύχος τεκμηρίωσης της εργασίας σας σε μορφή Word ή PDF με όλα τα απαραίτητα περιεχόμενα

Αν θέλετε να σας δοθούν αναλυτικά σχόλια ανάδρασης για την προσπάθειά σας, φροντίστε να παρουσιάσετε στο 3ο (προαιρετικό) εργαστήριο υποστήριξης ομάδων για την υλοποίηση του Μέρους Β' της εργασίας εξαμήνου.

ΜΕΡΟΣ Β-2: Σύνδεση κώδικα Flex με κώδικα Bison

Στο βήμα αυτό πρέπει:

1. να συμπεριληφθούν στον κώδικα bison που ετοιμάσατε στο Μέρος B-1 όσες εκφράσεις της γραμματικής δεν έχετε ήδη συμπεριλάβει ,
2. να γίνει η κατάλληλη προσαρμογή του κώδικα bison ώστε ο συντακτικός σας αναλυτής να μπορεί να συνεργαστεί με ρουτίνα λεκτικής ανάλυσης που θα παραχθεί μέσω του flex
3. να γίνει η κατάλληλη προσαρμογή του κώδικα flex που ετοιμάσατε στο Μέρος A-3 ώστε αντί της δημιουργίας ανεξάρτητου λεκτικού αναλυτή να δημιουργείται ρουτίνα λεκτικής ανάλυσης για τον συντακτικό αναλυτή που θα προκύψει από την προσαρμογή του κώδικα bison
4. ακολουθείστε τις οδηγίες του εργαστηρίου ώστε να δημιουργήσετε ένα Makefile που θα επιτρέπει την αυτόματη μεταγλώττιση και εκτέλεση του κώδικά σας για τη δημιουργία συντακτικού αναλυτή σε συνεργασία με ρουτίνα λεκτικής ανάλυσης
5. Αν μια δομή του αρχείου εισόδου δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως έγκυρη έκφραση, τότε πρέπει να καλείται η ρουτίνα διαχείρισης λαθών SyntaxError για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα με τη μέθοδο του πανικού και ο μετρητής σημαντικών λαθών (fatal errors) αυξάνεται κατά 1, ενώ η ανάλυση συνεχίζεται στην αρχή της επόμενης συμβολοσειράς εισόδου (εντολής)
6. στο τέλος της συντακτικής ανάλυσης που πραγματοποιεί ο ΣΑ πρέπει να εμφανίζεται το αποτέλεσμα της ανάλυσης του πηγαίου κώδικα εισόδου (λέξεις που αναγνωρίστηκαν σωστά, εκφράσεις που αναγνωρίστηκαν σωστά και αν περιείχε λεκτικά ή/και συντακτικά σφάλματα και πόσα), ακολουθώντας αυστηρά τη σύνταξη:

ΣΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ:<πλήθος σωστών λέξεων>

ΣΩΣΤΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ:<πλήθος σωστών εκφράσεων>

ΛΑΘΟΣ ΛΕΞΕΙΣ:<πλήθος λανθασμένων λέξεων>

ΛΑΘΟΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ:<πλήθος λανθασμένων εκφράσεων>

Ελέγξτε εξαντλητικά τον ΣΑ που θα δημιουργηθεί χρησιμοποιώντας ως είσοδο έναν πηγαίο κώδικα που θα περιέχει και σωστές αλλά και λανθασμένες λέξεις και εκφράσεις της γλώσσας. Η πληρότητα του παραπάνω ελέγχου αποτελεί βασικό στοιχείο στην αξιολόγηση της εργασίας.

Αναρτήστε έγκαιρα τον ολοκληρωμένο κώδικά σας, σωστά σχολιασμένο για να γίνεται κατανοητός, μαζί με τα αποτελέσματα των ελέγχων σας. Η κατάθεσή σας θα είναι ένα συμπίεσμένο αρχείο ZIP με όνομα που θα αρχίζει με τον κωδικό της ομάδας υποχρεωτικά και που θα περιλαμβάνει τα παρακάτω:

1. Τα αρχεία για τη δημιουργία του συντακτικού αναλυτή (κώδικες bison, flex, header)
2. Συνοδευτικά αρχεία εισόδου - εξόδου (input.txt - output.txt) που θα περιλαμβάνουν αρκετές περιπτώσεις αναγνώρισης για όλες τις δομές της γλώσσας καθώς και περιπτώσεις μη έγκυρων δομών τις οποίες ο ΣΑ θα πρέπει να αντιμετωπίζει με τη μέθοδο του πανικού
3. Ένα Makefile που θα επιτρέπει την αυτόματη μεταγλώττιση και εκτέλεση του κώδικά σας, όπως αυτό που παρέχεται στον πρότυπο κώδικα που κατεβάσατε
4. Το τεύχος τεκμηρίωσης της εργασίας σας σε μορφή Word ή PDF με όλα τα απαραίτητα περιεχόμενα

Αν θέλετε να σας δοθούν αναλυτικά σχόλια ανάδρασης για την προσπάθειά σας, φροντίστε να παρουσιαστείτε στο 3ο (προαιρετικό) εργαστήριο υποστήριξης ομάδων για την υλοποίηση του Μέρους Β' της εργασίας εξαμήνου.

ΜΕΡΟΣ Β-3: Διαχείριση λεκτικών και συντακτικών προειδοποιητικών λαθών

Για τη διαχείριση λεκτικών και συντακτικών προειδοποιητικών λαθών απαιτείται ο εμπλουτισμός των κανόνων της γραμματικής.

Για να πετύχετε το παραπάνω θα πρέπει:

- να εμπλουτίσετε τους γραμματικούς κανόνες που έχετε δημιουργήσει στον κώδικα bison με κανόνες αναγνώρισης συνηθισμένων συντακτικών προειδοποιητικών λαθών ώστε να μπορεί γίνεται ανάνηψη από τα σφάλματα και η συντακτική ανάλυση να συνεχίζεται η αναγνώριση στην αρχή της επόμενης συμβολοσειράς εισόδου (εντολής), εμφανίζοντας στο αρχείο εξόδου τα κατάλληλα μηνύματα λαθών και αυξάνοντας τους αντίστοιχους μετρητές λαθών.
- να εμπλουτίσετε τον κώδικα flex με επιπλέον κανόνες εντοπισμού προειδοποιητικών λαθών και αντιμετώπισής τους, με κατάλληλη δημιουργία αντίστοιχων κανονικών εκφράσεων,

Παράδοση τελικής εργασίας

Παραδώστε τα παρακάτω σε συμπιεσμένη μορφή, με βάση συμπληρωματικές οδηγίες που θα σας δοθούν στο εργαστήριο:

1. το τεύχος της τεκμηρίωσης της εργασίας σας σε μορφή pdf με τα ακόλουθα:
 - ο εξώφυλλο, πίνακα περιεχομένων,
 - ο τεκμηρίωση της γραμματικής (για λεκτική, συντακτική, σημασιολογική ανάλυση σε μορφή κανόνων EBNF) και σχεδιασμού
 - ο τεκμηρίωση του κώδικα που δίνεται ως είσοδος στον Flex και αυτού που δίνεται ως είσοδος στον Bison
 - ο παρουσίαση ελέγχων με σχολιασμένα αποτελέσματα και τελικά σχόλια επί της εργασίας
2. τους (σχολιασμένους) κώδικες αρχείων εισόδου για Flex και Bison,
3. το αρχείο Makefile εκτέλεσης των παραπάνω
4. τον εκτελέσιμο κώδικα που έχει δημιουργηθεί μέσω του Makefile
5. το αρχείο των εξαντλητικών δοκιμών σας με όνομα input.txt και το αντίστοιχο output.txt.
6. Σημείωμα με πιθανές παρατηρήσεις-προβλήματα που πρέπει να προσέξει ο αξιολογητής της εργασίας.

Ρουμπρίκα Αξιολόγησης Τελικής Εργασίας

• Τεκμηρίωση Γραμματικής (ολοκληρωμένης):	30%
ο Λεξικό	
ο Συντακτικό	
ο Εμπλουτισμός με κανόνες αναγνώρισης λαθών	
• Ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Κώδικα Flex-Bison:	70%
ο Τεκμηρίωση κώδικα*:	20%
ο Εκτέλεση*:	50%
ο Δοκιμή Λειτουργικότητας Κώδικα*:	30%
ο Μη λειτουργικά χαρακτηριστικά Κώδικα* :	10%

* Διαβάστε σχετικά στην αναρτημένη ρουμπρίκα αξιολόγησης

Οδηγίες για την κωδικοποίηση: Φροντίστε να ορίσετε κατάλληλη στρατηγική επίλυσης ώστε να μην εμπλακεί η εκτέλεση σε βρόχο ή εφαρμόστε δικές σας τακτικές για να τους αποφύγετε, προσθέστε προτεραιότητες μέσα στους κανόνες για την αποφυγή περιττών κινήσεων, εφαρμόσετε σωστά τις δεσμεύσεις των μεταβλητών ώστε η σύνταξη των κανόνων να είναι ταυτόχρονα ορθή αλλά και κομψή και τέλος προσθέστε σχόλια σε κάθε κανόνα που να περιγράφει το σκοπό του.

Οδηγίες για την τεκμηρίωση: Συντάξτε τεύχος τεκμηρίωσης με εξώφυλλο, περιεχόμενα, εισαγωγή, σώμα τεκμηρίωσης, δοκιμαστικές εκτελέσεις ΕΣ και παρουσίαση αποτελεσμάτων κατάλληλα σχολιασμένων ώστε να γίνονται κατανοητά.

Σημείωση:

Καταθέσεις εργασιών με όνομα συμπιεσμένου αρχείου που δεν αρχίζει με κωδικό ομάδας **ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΕΣ**.

Διευκρινίζεται επίσης ότι όπου απαιτείται κώδικας ή αποτελέσματα:

1. Δεν θα γίνονται δεκτά *greeklish*, αλλά μόνο ελληνικά (ή μόνο σωστά αγγλικά).
2. Δεν θα γίνονται δεκτά *image snapshots / captures*, αλλά μόνο κείμενο κατάλληλα μορφοποιημένο (σχετικά με την αναδίπλωση γραμμών – *line wrapping*, ώστε να είναι εποπτικό και αναγνώσιμο).
3. Τα αποτελέσματα δοκιμών θα πρέπει να είναι σχολιασμένα ώστε να γίνονται κατανοητά. Σημειώνεται ότι οι δοκιμές πρέπει να είναι εξαντλητικές για να πιστοποιούν την ορθότητα και αρτιότητα του κώδικα.